

de *Ulugia* S. XI (?) (Arxiu de Solsona, doc. despullat per JCor.).

Montfalcó el Gros. Prop de Veciana (Anoia): *Monte falcho*. S. XII (Llistes parr. Pladevall), *Monte Falconi* id. (id., doc. III p. 73), *Monte falchono* 1066 (CCandi, *Mi. Hi. Ca.* II, 8), *Muntfalcon* 1315 (*CoDoACA* XII, 249).

Puifalcon. Al te. de Taüll (Alta Ribagorça), a la carena entre Durro i Ginebrell (1953; XIII, 151-52; *Top. V. Boi* II, 12; E.T.C. I, 125).

DERIV. De *falcó* 'ocell de presa':

Pui(g)falconer. Al te. d'Orcau (Pallars Jussà): *Puifalconer* 1242 (Pujol, *Docs. Vg. Urg.*, 16).

Son Falconer. A Marratxí (Mallorca) (1963; Ll. XL, 1589).

La Falconera. Rocassa que constitueix el cim més alt de les Guillerries en la part septentrional, damunt Vilanova de Sau: *ipsa Falconaria* 972 (*BABL* VII, 391), *Falchoneria* 1359 (*CoDoACA* XII, 56). Una altra del mateix nom, en el Montsant. I amb homònims (1) *La Falconera*, penya-segat, avenc i riu subterrani, a les costes de Garraf (*Enc. Cat.*, s. v.); (2) id., cim i serra de l'Horta de Gandia (en una geografia cat. recent); (3) *Sa Falconera* a Deià (Mallorca) (1963; Ll. XL, 25).

Cal notar així mateix els parònims occitans *Falcou*, masia a Villavary (Sabarthès, *Dict. Topogr. de l'Aude*, s. v.); *Faucoun*, prop de la Barceloneta (B-Alps), i un altre a la Vauclusa (Mistral, *TdF*, s. v.). Ph. R.

ETIM. En el cas dels indrets enlairats, els caps i les puntes etc., és evident que es tracta del ll. tardà *FALCO*, -ONIS > cat. *falcó* 'ocell de presa de la família dels falcònids' (*DECat* III, 856, s. v. *falcó*; *DECH* III, 307, s. v. *halcónj*). Tanmateix, com a nom de castell o mas (cf. *Castello Falcone* 936), *Falcó* deu venir més aviat del NP germ. *FALCO*, -ŌN (Förstemann, *Aldt. Nb.*, 495, s. v. *Falha*). Un NP *FALCO*-wĪN, compost de la mateixa arrel germànica, ha donat *Falcoví* (*Canals de ~*), situat al Nord-Est d'El Serrat (Andorra); cf. *Falcuvino* 1108, NL, avui desaparegut, que degué existir prop de Sarrià (Barcelonès) (Aebischer, *Études Top. Cat.*, 26).¹

¹ Sobre l'element -wĪN > -ví(n), veg. Förstemann, *Aldt. Nb.*, 1608-09.

Falcoví, V. *Falcó*

FALDETA

Partida i veïnat del te. de Manuel (Ribera Alta del Xúquer).

PRON. LOC.: *faldéta*, a Manuel, 1962 (XXXI, 68. 15). És la categoria que se li concedeix generalment avui, al que havia estat mirat com un poble: «pueblo infecto de arrozales» li diu Cavanilles en el seu index, d'acord amb la descripció que extracto: «de los nueve pueblos de la acequia de Énova» reduïts a la misèria de les febres per poder enriquir quatre potentats de

fora del país, tot allò inundat, i més que tots «los tres más occidentales, *Torreta*, *Faldeta* y *Manuel*, a la derecha del río de Albayda, con 160 vecinos, formando una calle sin interrupción» (I, 203). Recorrent la rodalia me'l donaven com una pda. al N. del terme, ja prop de la r. de l'Énova; en les notes va a l'Oest de la terra d'Arobello i E. del molí de Borrego; el «camí de *faldéta*», entre el de *Torreta* i el de *Les Foies* on hi ha el *Braçal Llarg* i el *Braç Curt de Faldeta* (169.3, 169.10, 170.17).

Com es veu, tots aquests rodals estan encara solcats de braçals de la Sèquia, en plena marjal. L'IGC el posa com un barri, a continuació NE. del poble, 3^o11 × 39^o39, al mig de terreny absolutament pla, sense cap corba de nivell (fins a dins del te. de St. Joan), on la corba de 40 alt. fa una corba vaga i ampla, com si hi encetès un mínuscul serrat) però ja només dins el te. de St. Joan. Res dins la topografia no fa pensar en una falda ni en cap altra noció orogràfica.

MENCIONS ANT. Id. en un doc. de 1652, que veig en el Butlletí parroquial de Manuel (a. 1947), id. en un de posterior a 1580 i d'abans de 1690, id. citat junt amb *Berfull* [que és 2 k. a l'E.] (Sarhou, *Hist. de Xàtiva* I, 408). 1609: id. amb 33 focs de moriscos (Reglà, p. 114). En efecte en ell ni en aquest ni en els del S. XVI consta que hi hagués cristians vells, sinó 24 focs de moriscos a. 1527, i 19, 26 i 33 en censos de 1563, 1572 i 1602 (Lapeyre, p. 39). SSiv.: en l'any 1535 en desmembrar Manuel de l'Énova, li donarien *Faldeta* com anex parroquial, amb 10 cases de moriscos; despoblada per l'expulsió, va ser repoblada l'any 1626 (p. 228).

ETIM. Ni els llocs ni el ser una població integralment morisca, no ens deixarien pensar en un derivat de *falda*: és clar que no un diminutiu català —per què diminutiu?—; però ni com a cosa mossàrab i no sols com a diminutiu, sinó tampoc com un imaginari derivat en -ATA: primer perquè un mot *faldada* no ha existit enlloc amb caràcter topogràfic, i també perquè el romànic *falda* (altrament insòlit en la toponímia de pertot) és un germanisme peculiar del germ. occidental, i no havent existit en gòtic, mal podia un mot francic haver passat al mossàrab.

No veient-s'hi tampoc altres llums per la banda mossàrab, cal pensar en un origen àrab. No ens han de desanimar les 4 consonants del mot (contràries al tri-consonantisme sistemàtic de l'àrab); sobretot havent-hi alguna explicació de -ta en morfologia àrabiga, on particularment tenim els plurals femenins en -āt.

Hi ha, en efecte, l'àr. *fárda* (cada una de les dues meitats d'una cosa), mot ben general i ben conegut (veg. *DECH*, s. v. *alfarda*, II, i s. v. *fardo*, vol. II, 861 b24ss.; *DECat* III, 887a6-24; i vol. I, s. v. *alfarda*) 'cada una de les dues peces de drap amb què les dones cobrien el pit, el ventre i les cuixes' (Bernat Metge, Jaume Roig), cast. *alfarda* «cada una de las dos vigas que en la armadura de una casa tienen la dirección de un tejado»; i el deriv. *alfardó* 'mena d'anella en les caixes de l'arca etc.', avui ben doc. en val. MGa-